

Vägledning angående ursprungsmärkning av el (2010-07-21)

Innehåll

A) Inledning	3
A.1 Bakgrund	3
A.2 Syfte och mål med vägledningen.....	3
A.3 Risk för dubbelräkning	4
A.4 Terminologi	4
B) Vägledningens innehåll	6

Bilaga 1
Bilaga 2

A) Inledning

A.1 Bakgrund

För att ge kunderna möjlighet att välja elhandelsföretag på andra grunder än enbart pris har krav på ursprungsmärkning av el införts. Bestämmelserna, vari även krav på redovisning av miljöpåverkan finns, uppställs i EU-direktivet 2003/54/EG, artikel 3 (6). Reglerna har sedermera även tagits in i ellagens (1997:857) 8 kap. 12 och 13 §§ (se bilaga 1). Dessutom finns bestämmelserna om den årliga informationsplikten angående ursprungsmärkning även med i de allmänna avtalsvillkoren för försäljning av el under kapitel 2 "Försäljning av el - Försäljningsåtagande".

Enligt ellagen får nätmyndigheten efter bemyndigande från regeringen utfärda föreskrifter med närmare bestämmelser om hur ovanstående lagregler skall tillämpas. Energimarknadsinspektionen (EI) har fått ett sådant bemyndigande.

I avvaktan på att föreskrifter tas fram av EI gav Svensk Energi år 2006 ut en vägledning. Denna har årligen uppdaterats och kommer nu i ny version för 2010.

A.2 Syfte och mål med vägledningen

Att föreskrifterna skjutits upp innebär inte att kravet på ursprungsmärkning försvinner. Kravet följer, som ovan beskrivits, direkt av EU-direktivet och av ellagen. Således måste den redovisning som lagen kräver ske sedan år 2006 (baserat på föregående års värden).

För att ge medlemsföretagen stöd, så att de i största möjliga utsträckning skall kunna uppfylla de krav som lagen uppställer, ställde sig Svensk Energis styrelse positiv till att föreningen tog fram en vägledning för redovisningen år 2006. Styrelsen betonade att det är nödvändigt att ta fram en enkel lösning på den ursprungsmärkning som skall ske. Vägledningen har därefter uppdaterats en gång per år med samma syfte och med förhoppning om att de förändringar som gjorts ger ökad tillförlitlighet.

Svensk Energi anser att vägledningen bör kunna användas som grund för miljö/klimatvärdering av el i väntan på att ett nationellt regelverk för ursprungsmärkning beslutas. Systemet för ursprungsmärkning bör således användas i den mån enskilda företag och privatpersoner vill följa upp miljö/klimat effekterna av sin elanvändning.

Vägledningen har utarbetats med stöd av en arbetsgrupp som sedan lång tid arbetar med frågor rörande ursprungsmärkning. I arbetsgruppen har följande personer främst medverkat i denna etapp.

Claes Hedenström, Vattenfall, Göran Sjödin, Din el, Erik Dotzauer och Hans-Erik Wiborgh, Fortum, Lillemor Arvidsson, Dalakraft, Sabine Nordtorp och Niklas Sorhede, E.ON samt Folke Sjöbohm, Cecilia Kellberg och Catherine Lillo, Svensk Energi.

A.3 Risk för dubbelräkning

Det finns ännu inte något enhetligt system i Europa eller Norden på vilket ursprungsmärkning kan baseras. Det medför att viss s.k. dubbelräkning riskerar att uppstå. Med det avses att det inte finns några absoluta garantier för att miljövärdet för viss del av den förnybara el som nedan återfinns inom kategorin "leveranser utan känt ursprung" (t.ex. köp via NordPool och bilaterala avtal utan ursprungsinformation) inte har sålts separat. Har så skett borde den inte räknas som förnybar både i kategorin leveranser utan känt ursprung och leveranser med känt ursprung (dvs dubbelräknas).

Svensk Energi är positivt till en utveckling där systemet med ursprungsgarantier stärks genom standardisering och krav att nationella stödsystem baseras på dem. Ursprungsmärkning skulle då kunna baseras på ursprungsgarantier och märkningen skulle få en högre kvalitet genom att dubbelräkning undveks. Det skulle i förlängningen förhoppningsvis även medföra en ökad förståelse av marknaden för förnybar energi bland kunderna.

Enligt förnybarhetsdirektivet som trädde i kraft juni 2009 måste de flesta nationer inom EU se över sina system för ursprungsgarantier. Förhoppningen är att detta leder till en mer tillförlitlig hantering av ursprungsgarantier, som också sträcker sig över nationsgränserna med handel och annullering som minimerar risken för dubbelräkning.

Det finns inom EU tankar på att skapa ett enhetligt system och Svensk Energi har i årets beräkning av residualmixen använt statistik från en ny källa European Electricity Disclosure (EPED)¹ – en av EU etablerad organisation med syfte att inrätta en europeisk standard för ursprungsmärkning. Det är emellertid ännu oklart vad resultatet av detta blir i slutändan och tillvidare får vi acceptera att det eventuellt förekommer dubbelräkning i de siffror som finns att tillgå.

A.4 Terminologi

Det krävs en tydlig och definierad terminologi kring ursprungsmärkning av el så att kunderna och elleverantörerna förstår varandras språk. Svensk Energi rekommenderar att följande definitioner² används av elhandelsföretagen:

Ursprungsmärkning – angivande av elens ursprung – regleras i EU:s elmarknadsdirektiv (2003/54/EG) och innebär att elleverantörer för kunderna ska 1) ge information om hur den levererade elen är producerad samt 2) ange elens miljöprestanda (åtminstone koldioxidutsläpp och mängd kärnbränsleavfall) eller hänvisa till referenskällor där denna information kan hittas. Ursprungsmärkning heter på engelska "electricity disclosure".

Ursprungsgaranti – regleras av EU-direktivet om främjande av förnybar energi och EU-direktivet om främjande av kraftvärme (2004/8/EG) och är ett bevis för att el har blivit producerad från förnybara energikällor respektive från högeffektiv kraftvärme. Ursprungsgarantier heter på engelska "guarantees of origin".

---

¹ <http://www.eped.eu/>

² Definition framtagna i Elforsks rapport 09:42 "Miljömässiga kundaspekter kring ursprungsmärkning av el"

Miljömärkning – regleras av ISO 14024 och är ett sätt att vägleda konsumenter att ställa miljökrav och göra miljömedvetna inköp.

Elcertifikat – är ett statligt svenskt stödsystem för främjande av förnybar elproduktion och omfattar en skyldighet för elleverantörer att uppfylla en fastställd kvotplikt samt handel med elcertifikat.

B) Vägledningens innehåll

Tillämpningsområde

1. Svensk Energi rekommenderar att angivande av elens ursprung och inverkan på miljön till elanvändare i enlighet med 8 kap. 12 och 13 §§ ellagen (1997:857) tillsvidare sker på det sätt som anges i denna vägledning. Svensk Energis bedömning är att en sådan redovisning som följer av vägledningen i möjligaste mån uppfyller de krav som ellagen uppställer.

Skyldigheter för elhandelsföretag

2. Elhandelsföretag skall till elanvändare lämna de uppgifter om energikällornas genomsnittliga sammansättning och inverkan på miljön som anges i 8 kap. 12 § första stycket ellagen. Således skall information om varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elhandelsföretaget sålde under närmast föregående kalenderår lämnas på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el. Information skall också lämnas om den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har medfört. Uppgifter om inverkan på miljön får lämnas genom hänvisning till information på Internet.

Uppgifterna skall lämnas till elanvändarna så snart omständigheterna medger.

3. I reklam som vänder sig till elanvändare skall elhandelsföretaget redovisa motsvarande uppgifter som i punkten 2. Med reklam avses i det här fallet produktrelaterad reklam som delas ut eller sänds direkt till elanvändarna. Således omfattas inte reklam i tidningar och TV.³ Information om varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elhandelsföretaget sålde under närmast föregående kalenderår skall lämnas. Information skall också lämnas om den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har orsakat. Uppgifter om inverkan på miljön får lämnas genom hänvisning till information på Internet.

4. Vid redovisningen skall respektive energikällas andel (i procent) anges med som minimum indelning i följande tre kategorier.

- a. Fossila energikällor och torv,
- b. Förnybara energikällor,
- c. Kärnkraft

---

³ Kommissionens förklarande meddelande till direktiv 2003/54/EG samt EMI:s rapport "Angivande av elens ursprung", s. 5.

5. Den information som elhandelsföretaget kan utnyttja för att beräkna den totala elförsäljningens ursprung delas in i två kategorier.

i) Elhandelsföretagets anskaffning av elleveranser med känt ursprung

Elhandelsföretaget kan använda olika typer av dokumentation för att ange hela eller delar av leveransen med känt ursprung. Exempel på sådan typ av dokumentation är Bra Miljöval, RECS-certifikat, ursprungsgarantier (från elcertifikatanläggningar och elektroniska enligt EECS), andra bilaterala avtal med ursprungsinformation.

ii) Elhandelsföretagets anskaffning av elleveranser utan känt ursprung

För elleveranser utan känt ursprung, t.ex. köp via NordPool och bilaterala avtal utan ursprungsinformation, används nordisk produktionsmix exklusive Island, med hänsyn tagen till import/export samt korrigerad för produkter som Bra Miljöval, Norppa i Finland, handel med ursprungsgarantier och de bilaterala avtal som kommit till Svensk Energi kännedom. Den förnybara delen av den nordiska produktionsmixen har reducerats med summan av ovanstående produktförsäljning.

Ingångsvärden för beräkningen avseende år 2008 har i huvudsak lämnats av Grexel (utfärdare av RECS- och elektroniska ursprungsgarantier i Sverige). Med justering av den nordiska produktionsmixen blir den återstående mixen för elleveranser utan känt ursprung följande.

Beräkningen baseras på känd försäljning av förnybar el enligt ovan och inverkan från import/export av fysisk kraft.

Produktionslag	Andel (%)	TWh
Fossilt inkl. torv	38,6	97,7
Förnybart	40,9	103,6
Kärnkraft	20,5	51,9

Tabell 1. Ursprungsmix för elleveranser utan känt ursprung avseende år 2009

Att utgå ifrån nordisk produktionsmix är motiverat då elmarknaden är att betrakta som nordisk.

I bilaga 2 finns underlag för beräkning av Nordisk elmix för ursprungsmärkning av el år 2009.

6. Vid redovisning till kund skall elhandelsföretagets mix (sammanvägning av leveranser med känt respektive utan känt ursprung enligt ovan) avseende energikällornas andelar presenteras. Redovisningen kan göras i form av ett cirkeldiagram. Vi rekommenderar att följande färger används för att illustrera de olika energikällorna.

Rött = Fossilt

Grönt = Förnybart

Blått = Kärnkraft

7. Produktförsäljning ingår som en del i ursprungsmärkningen. I de fall elhandelsföretag lämnar information om sin produktförsäljning för föregående år rekommenderar vi att elhandelsföretaget även lämnar uppgifter om den övriga försäljningen, dvs. anger den "restpost" som utgör differensen mellan företagets leverantörmix och företagets produktförsäljning. Restposten utvisar den resterande produktmixen till kunder som inte köper specifika elprodukter (se tabell 2 s. 10, högra kolumnen). Det är möjligt att därutöver även redovisa nordisk produktionsmix (ojusterad) som referensälla. Redovisningen kan göras i form av cirkeldiagram.

8. Information om den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har medfört skall lämnas. Det saknas för närvarande officiella värden för de olika produktionslagen, liksom riktlinjer för hur dessa skall beräknas. Det betyder att de värden som anges nedan är approximationer och skall ses som genomsnittliga riktvärden. Följande värden kan användas för att ange inverkan på miljön i form av utsläpp och avfall orsakade av produktionsanläggningar under själva driften för produktion av el. Värdena avser år 2009.

- kärnkraftsbaserad produktion ca 0,005 g avfall per kWh el
- fossilbaserad produktion ca 480 g CO₂ emissioner per kWh el

Hushållsavfall: enligt 2 kap. 4a § lag (1994:1776) om skatt på energi uppgår den fossila andelen schablonmässigt till 12,6 viktprocent.

Kraftvärme med blandade bränslen: allokering bör ske genom proportionering enligt förordning om elcertifikat⁴.

För de fall specifik information finns att tillgå från producent skall sådan användas.

9. Det ankommer på det enskilda elhandelsföretaget att göra en skälighetsbedömning av om den redovisning som företaget skall lämna med grund i de rekommendationer som finns i denna vägledning ger ett rimligt resultat. Underlag som ett elhandelsföretag baserar redovisningen till elanvändarna på skall finnas samlat och vara tillgängligt hos elhandelsföretaget för att möjliggöra verifiering av redovisade värden vid eventuell extern granskning, t.ex. från tillsynsmyndighet.

---

⁴ 9 § förordning (2003:120) om elcertifikat och Statens energimyndighets föreskrifter och allmänna råd om elcertifikat, STEMFS 2006:7, 3 kap. 4 §.

Skyldigheter för elproducenter och elhandelsföretag som säljer el till andra elhandelsföretag

10. Elproducenter skall offentliggöra de uppgifter som krävs för att elhandelsföretagen skall kunna uppfylla sina skyldigheter enligt ellagen 12 § första stycket, se punkten 2-5 samt 8 i denna vägledning. Elproducenterna skall således redovisa vad produktionen består av som minimum uppdelat på (i procent)

- a) Fossila energikällor och torv,
- b) Förnybara energikällor,
- c) Kärnkraft

Information om den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har medfört skall också lämnas (se punkten 8 ovan).

Uppgifterna skall offentliggöras snarast. Offentliggörandet får ske på elproducentens webbplats.

Ett elhandelsföretag som säljer el till ett annat elhandelsföretag skall på begäran av det elhandelsföretaget lämna motsvarande uppgifter som producenterna lämnar. Uppgifterna skall lämnas snarast möjligt efter begäran.

11. De beräkningar som ligger till grund för elproducenternas redovisning skall finnas samlade och vara tillgängliga hos elproducenten för att möjliggöra verifiering av redovisade värden vid eventuell extern granskning, t.ex. från tillsynsmyndighet.

Exempel

I det följande ges ett exempel på hur redovisningen till elanvändare av elens ursprung respektive miljöpåverkan skulle kunna göras. Vi vill särskilt understryka att det endast rör sig om ett exempel. Informationen kan även utformas på andra sätt och ändå stämma överens med reglerna i ellagen och rekommendationerna i denna vägledning. Informationen skall lämnas på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el samt i reklam som vänder sig till elanvändare. Notera att det inte är ursprunget för varje enskild kunds produktmix som skall anges, utan ursprunget på aggregerad nivå för olika kundgrupper som skall visas.

1) Information på fakturan:

Angivande av elens ursprung

SVENSKENERGI ABs elförsäljning i Sverige kom år 2008 till XX,x % från kol-, olje- eller torvbaserade anläggningar (s.k. fossila energikällor) och till XX,x % från vatten-, vind- och biobränslebaserade produktionsanläggningar (s.k. förnybara energikällor) samt till XX,x % från kärnkraftverk. Mer information om den påverkan denna elproduktion haft på miljön finner du på www.SVENSKENERGI.se.

(Tilläggsinformation som kan lämnas: de specifika elhandelsprodukter SVENSKENERGI erbjuder)

2) Information på Internet, med "fripassagerare" eller i reklam som vänder sig till elanvändare:

Information om ursprungsmärkning av el

Enligt lag skall alla elhandelsföretag lämna uppgifter om elens ursprung samt information om miljöpåverkan till sina kunder från och med april 2006 rörande föregående års elproduktion.

Elens ursprung

Nedan kan du se ursprunget för den el SVENSKENERGI sålt i Sverige under 2008. Det första diagrammet (Alternativt: Diagrammet) visar vår samlade elförsäljning fördelat på förnybar el (vind-, vattenkraft och biobränsle), fossila bränslen (kol, olja och torv) respektive kärnkraftsel.

(Tilläggsinformation som kan lämnas: Mittendiagrammet visar ursprunget på den el som sålts såsom produktions-specifik, dvs. där kunden gjort ett eget val såsom Bra Miljöval, xxx. Det tredje diagrammet utgör skillnaden mellan de båda andra diagrammen och visar således elens ursprung för de kunder som inte gjort något specifikt val.)

Miljöpåverkan

Du får nedan även information om vilken påverkan på miljön som sker i form av CO₂-utsläpp och kärnbränsleavfall per kWh. Miljödata baseras på data från xxx svenska kraftverk. Miljödata presenteras baserade på så kallade driftsdata, dvs. påverkan på miljön under den tid då kraftverken producerar el. Om du vill veta mer xxxx.

	SVENSKENERGI:s samlade elförsäljning i Sverige	SVENSKENERGI:s elprodukter i Sverige såsom XX	SVENSKENERGI:s resterande produktmix till kunder som inte köper specificerade produkter
Fossilt (Rött) Förnybara energikällor (Grönt) Kärnkraft (Blått)			
CO-utsläpp	X g/kWh		Z g/kWh
Kärnbränsleavfall	Y g/kWh		W g/kWh

Tabell 2. Ursprunget för den el SVENSKENERGI sålt i Sverige under år 2009